

HÄX- GULDET

MAJ BYLOCK

HÄX- GULDET

MAJ BYLOCK

 SAGA
EGMONT

Maj Bylock

HÄXGULDET

SAGA EGMONT

Häxguldet

Copyright © 1993, 2017 Maj Bylock og Lindhardt og Ringhof Forlag A/S

All rights reserved

ISBN: 9788711746639

1. e-bogsudgave, 2017

Format: EPUB 2.0

Denne bog er beskyttet af lov om ophavsret. Kopiering til andet end personlig brug må kun ske efter aftale med Lindhardt og Ringhof samt forfatter.

lindhardtogringshof.dk

Lindhardt og Ringhof Forlag A/S, et selskab i Egmont

Till
Erik, Johan, Christian,
Anna, Daniel och Caroline

I

Äntligen har Ulv fått veta sanningen om mor. Även om den är hemsk, så känns det skönt att slippa grubbla längre. Han sträcker på sej där han sitter i sadeln på Tapio Jäaskelainens bruna unghäst.

Framför honom, fastbundet vid sadelknappen, hänger ett stort tungt knyte. Det doftar härligt och han kan inte låta bli att böja sej ner och lukta på det då och då.

Inuti ligger en nyrökt björnskinka. Den är en gåva till mor och far från Tapio. Han är den starkaste och modigaste björnjägaren i norra Värmland. Alla är rädda för honom, till och med den mäktige Brukspatron.

Men jag är inte rädd för honom, tänker Ulv. Tapio är ju min egen morbror och det var han som lät mej få veta sanningen om mor.

Tapio rider framför Ulv på stigen. Lodbössan hänger över axeln, men det är inte björnjakt de är ute på. De är på väg till Ulvs föräldrahem.

Ulv tänker på hur glad mor ska bli när han kommer hem! Och ännu gladare blir hon säkert när hon får träffa sin bror Tapio. Han var ju bara en tioårig pojke sist de sågs.

Tänk, Ulv har aldrig vetat förut att han har en morbror. Ibland när han var liten fick han följa med mor och farmor till kyrkogården och lägga blommor på farfars grav. Då

brukade han fråga om han också hade en mormor och en morfar. Men mor låtsades alltid som om hon inte hörde. Hon ville aldrig berätta om något som hörde samman med henne själv.

Nu vet jag varför hon inte ville svara, tänker Ulv. Inte ens jag skulle få veta sanningen.

Tapio har berättat att mor, som heter Anneli, passade honom och deras syster Tuija när de var barn. En dag tog stugan eld. Anneli trodde att syskonen brann inne. Hon blev så rädd att hon sprang ut i skogen och hon fick inte veta att de hade klarat sej.

Ylva, en kvinna som kunde bota sjuka, tog hand om Anneli. Hon lärde henne läsa i en gammal trollbok och när hon såg att flickan hade läkehänder lärde hon henne bota.

Men så blev Ylva anklagad för häxeri och dömd till döden. Anneli flydde. Folk trodde ju att hon var häxans dotter, och många visste att också hon hade lärt sej bota. Det var för farligt att stanna kvar. De kunde låta fångsla och döma också henne.

Mer visste inte Tapio om Anneli. Han hade trott att hon var död. Men nu har han fått veta att hon är i livet och mor till Ulv. Äntligen ska han få träffa henne!

Stigen som Ulv och Tapio rider på är smal och krokig. Ibland är den så brant att de måste hoppa ner från hästarna och leda dem för att de inte ska halka eller snubbla på stenar eller klippblock.

Det är en härlig morgon. Fåglarna kvittrar. Granskogen står djupgrön och solen lyser och värmer så skönt från den blåa himlen. Det känns som om det vore sommar fast det ännu bara är vår.

Vädret passar så bra till den här resan, tänker Ulv och andas djupt av den friska morgonluften.

Han lyssnar till fågelkvittret och tycker plötsligt att han hör en melodi från fars fiol. Ulv sjunger gärna och njuter av musik. Han ångrar ibland att han inte tjatade ännu mer på far att lära honom spela när han var liten.

Men far, som själv är nästan lika duktig på sin fiol som Näcken, sa alltid nej. Han led nog av att lyssna till allt oljud som Ulv gnisslade fram med stråken.

Eller var det så, tänker Ulv, att far var rädd om sin fiol? Den var ju så utsliten och dålig redan då. Han hade tänkt köpa sej en ny fiol på marknaden den gången han köpte Silvergrå åt mej!

Ja, far hade avstått från en ny fiol för att ge Ulv en häst. Hästen var dyr och alla pengarna han hade sparat gick åt till den. De räckte inte ens till grytan mor hade bett dem köpa med hem från marknaden.

Och sedan hade far visst aldrig fått råd att köpa någon ny fiol.

Farmor sa alltid att Silvergrå var älvfolkets häst, ryser Ulv och känner ett stygn i hjärtat. Men Silvergrå var den härligaste hästen i hela världen, Han kunde nästan flyga! Silvergrå bar mej vart jag ville.

Ända tills den där kvällen det hände något hemskt med Silvergrå ...

II

Ulv hade varit med far som spelade på logdans. Där hade Ulv fått se en flicka som han inte kunde glömma. Just den här kvällen red han för att söka rätt på henne. Han skymtade en klarröd kjol på myren. Det måste vara hon!

Fast det var farligt sporrade Ulv Silvergrå och red bort över tuvorna. Silvergrå skulle säkert trampa rätt. Men plötsligt ... en hov for snett och hästen sjönk ner i dyn.

Själv blev jag räddad, tänker Ulv, men inte Silvergrå. Inte ens mor som kan så mycket annars förmådde rädda hästen. Älvfolket, som brukar sväva över myren i de vita dimmorna, tog sin häst tillbaka.

När Ulv förstod att Silvergrå var död skyllde han allt på mor och far. De hade ofta grälat på honom för att han hellre red ut med Silvergrå än hjälpte till på gården.

Han trodde att de ville bli av med Silvergrå och därför lät hästen sjunka ner i dyn. I sorgen och ilskan rymde Ulv hemifrån och tänkte aldrig mer gå tillbaka. Inte ens när han måste lära sej att vara hungrig och hur det är att sova bland troll och vilddjur i den mörka skogen tänkte han på att vända om.

Men nu är han på väg tillbaka! Bra mycket har han lärt sej det året han har varit borta. Nu vill han hem så fort det går.

Ulv och Tapio har nått dalen nu. Här finns en väg längs älven, och de kan rida längre sträckor än förut när de ännu var uppe på berget. Att rida går bra mycket lättare och fortare än att gå bredvid och leda hästarna.

Ibland kan Ulv och Tapio till och med driva hästarna i trav. Då njuter Ulv. Det känns så härligt att susa fram högt uppe på den trygga hästryggen! Han lutar sej fram och lägger kinden mot unghästens hals. Blundar och minns hur det var att rida Silvergrå.

Tapios unghäst är både snabb och vacker och den kan nästan, nästan mäta sej med Silvergrå.

Dalen är smal och trång här uppe i norr, inte så bred som hemma. Gårdarna ligger liksom i kläm mellan vattnet och bergens sidor, och det är långt emellan dem. Man måste rida länge innan man kommer fram till nästa.

Våren har kommit längre här i dalen än uppe i bergen där gruvan ligger. På gårdarnas långsmala små åkerlappar är havren redan sådd. Nu ligger fröna i jorden och väntar på solens värme.

Men fröna får inte ha för brått att gro. Nattfrosten kan slå till bra länge än. Järnnätterna ger frost i juni. Om frosten kommer sent och blir för stark dör plantorna och det blir missväxt.

Ulv vet. En vår frös allting bort på åkrarna. Den vintern blev det ont om mat till och med hemma, där visthusboden annars brukar vara välförsedd. Farmor berättade om missväxtår när skaror av tiggare drog genom dalen för att få tag i mat. Hon sa att det fanns människor som till och med åt upp sina små barn.

Ulv ryser när han minns hur rädd han var för missväxt. Men farmor har alltid varit bra på att berätta om sådant som är hemskt och farligt.

Ulv ryser inte bara för att han tänker på det otäcka som farmor har berättat. Han börjar frysa. Solen har gått i moln och ett kyligt vårregn strilar redan från de blågrå skyarna. Tröjan och framsidan på byxorna blir blöta.

Förresten är det sena kvällen redan. Snart blir det mörkt och de har ridit långt. Ulv längtar efter att få sova och han är hungrig.

Det skulle inte vara så dumt med lite nävgröt. Eller ett stycke av den rökta björnskinkan, kanske? Mor och far skulle nog inte tycka illa vara om Ulv och Tapio skar sej varsin bit. Det skulle de väl kunna unna sej efter den långa ritten.

Nej, mor och far skulle inte ta illa upp, men Tapio skulle säkert inte gå med på att röra skinkan. En gåva får man inte nagga på i förväg, så det får räcka med det som finns i korgarna.

III

Ulv ser sej omkring. Hur långt är det till nästa gård? Han skymtar ingen. De måste nog rida bra länge ännu om de ska få sova i höet i en lada. Ett vindskydd av granris får det bli, men det får duga. Båda är vana att sova hårt och kallt.

Snart ska jag få sova mjukt och skönt hemma i min egen bädd igen, tänker Ulv belåtet.

Han gläder sej åt den mjuka fårskinnsfällan som väntar på sovbänken i köket. Ulv brukar sova intill den stora eldhärden där glöderna sprider värme till långt fram på morgonen.

Och maten! Maten som mor lagar är alltid god. Ulv tänker på den magra gröten han har levt på den sista tiden, när han har slitit ont som gruvdräng hos Brukspatron. Gröt var det enda han och de andra gruvdrängarna hade råd med.

Mjölet till gröten måste de köpa av Brukspatron. Betalningen för mjölet drogs av på lönen och det blev nästan aldrig något över att handla annat för.

Innan Ulv rymde hemifrån visste han inte hur det är att vara riktigt hungrig. Nu vet han ...

Han stannar upp och väntar på Tapio som rider efter. Då ser han plötsligt var de är.

Här har han varit förut!

- Det finns en grotta i berget där borta bakom udden, säger han och pekar. Där kan vi sova. Vi slipper bygga vindsydd. Därinne är det torrt och lugnt.

Ulv har rätt. Alldeles bakom udden öppnar sej en djup och skyddad grotta ovanför en liten sandstrand.

- Här har jag sovit förr, säger Ulv. Det var förra våren när jag hade rymt hemifrån. Då bodde det en tiggargubbe här i grottan, men vi fick plats båda två.

Försiktigt kikar Ulv in i mörkret. Man kan ju inte veta om tiggargubben ligger här också nu.

Nej, grottan är tom. Gubben har nog fått sova någon annanstans. Men lite granris ligger kvar längst inne. Barren är bruna och har fallit av. Då är det länge sedan någon sov här.

Ändå kan Ulv inte låta bli att peta lite med en pinne bland de torra barren. Han minns att tiggargubbens tovigå hår kryllade av löss, och han vill inte ha småkryp i sitt eget. Men inga löss syns till.

Han drar ut det gamla riset ur grottan och skär istället loss ett knippe färskå grankvistar att bädda med. Så går han ner till vattnet och ser hur någöt blänker till därute, alldeles ovanför bottenens rosa stenar.

Blixtnabbt sticker han handen ner i vattnet och står där med en gråblank lax i handen! Fet är den inte så här på våren. Men mager lax får duga, när man inte törs nagga av den rökta björnskinkan.

Tapio skrattar till när han ser den stora laxen.

- Du var mej en baddare att fiska! Det var jag också när jag var pojke, men aldrig drog jag upp någon med bara händerna. Jag behövde en krok eller ett ljuster. Nu gör vi upp en eld, för lax smakar bra mycket bättre stekt än rå.

Han tar fram en liten skinnpåse ur ena korgen och plockar upp sitt elddon. Ulv hämtar det gamla torra granriset som han har dragit ut ur grottan.

Elddonets stål slår mot ett stycke flinta. Tapio är van att slå eld. Snart flyger små gnistor fram mellan stålet och flintstycket. Skickligt fångar Tapio upp dem i fnöske som han har samlat från trädstammar och lagt i skinnpåsen. Fnösket måste hållas torrt om elden ska ta sej.

IV

När Ulv har rensat laxen och trätt upp den på en käpp har Tapio fått granriset att brinna. Ett litet bål sprakar på stranden. Fisken steks brun och knaprig över glöderna.

Doften får Ulv att minnas sist han var här. Då var han trött och hungrig, men tiggargubben delade sitt bröd med honom.

Plötsligt minns Ulv också något annat, och han blir rädd. Munnen känns torr och strupen snörs ihop. Det är som om han skulle kvävas.

– Tapio, viskar han. Sist jag var här så hände något konstigt. Tiggargubben som jag träffade hade ett otäckt sår på foten. Men när jag läste en ramsa över foten blev den bra.

Tapio lyssnar uppmärksamt.

– Men sedan ..., fortsätter Ulv. När gubben frågade vem som hade lärt mej bota tänkte jag mej inte för. Jag sa att det var mor.

Tapio bleknar.

– Visste tiggargubben från vilken gård du kom?

Ulv nickar.

– Kanske. Han hade varit hemma hos oss en gång och tiggat. Och fast han inget sa kände han nog igen mej. Tänk om ...